LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēkas vēsturiskais krājums

Ieva Kraukle
LU Bibliotēkas bibliotekāre

LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkas: datorika, juridiskās zinātnes, teoloģija krājumā ir vēsturiska kolekcija – LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēkas vēsturiskais krājums.

1919. gadā tika uzsākts darbs pie Latvijas Universitātes (LU) Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes izveides un 1923. gada pavasarī, iegādājoties profesora Bergmaņa bibliotēku, tika dibināta Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēka. Divu gadu laikā tās krājums jau pārsniedzis 5000 iespieddarbu.

Laika gaitā krājumu papildinājušas grāmatas no dažādām privātbibliotēkām, piemēram, bibliotēka saņēma Viļa Siliņa bibliotēku (ap 500 sējumu) un docenta Hermaņa Albāta bibliotēkas 273 sējumus. Paralēli dāvinājumiem fakultātes bibliotēkas krājumu arvien biežāk papildināja pirktās grāmatas un vairāki iepriekšējos gados izdotu žurnālu komplekti.

1926. gadā bibliotēka iegādājās vērtīgu izdevumu – „Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik" sēriju. Līdz mūsdienām ir saglabājies vairs tikai viens eksemplārs no šī izdevuma sērijas – **Cohn, Gustav.** *Die Bundesgesetzgebung der Schweiz unter der neuen Verfassung* (1879). 1929./30. mācību gadā bibliotēkas krājumā jau ir apmēram 17 000 iespieddarbu. 1929. gada pavasarī fakultātes padome nolēma sastādīt un izdot šīs bibliotēkas sistemātisko katalogu.

Trīsdesmito gadu beigās bibliotēkas krājumā bija 28 500 iespieddarbu.

Dažādu varu un ideoloģiju ietekmē, kā arī biežo bibliotēkas telpu maiņas rezultātā, LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēkas krājums ir nopietni cietis.

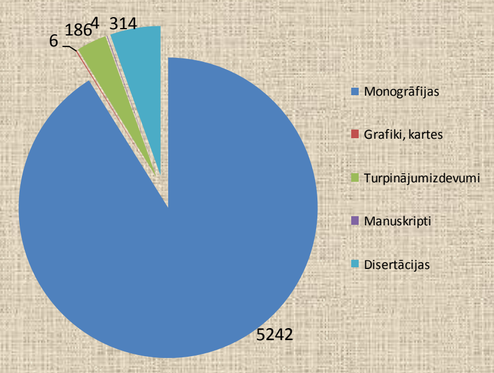

LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēkas **vēsturiskais krājums pa izdevumu veidiem**

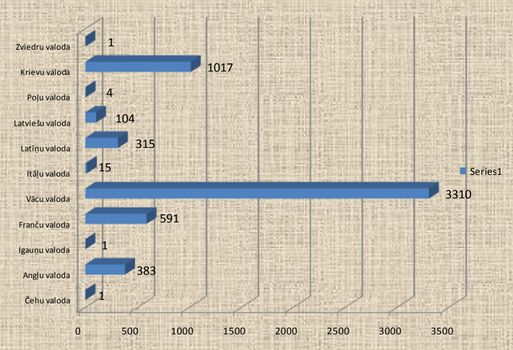

LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēkas **vēsturiskais krājums pa valodām**

Kopš 2009. gada tiek veikta ne tikai **kolekcijas retrospektīvā konversija, bet arī atbilstoša krājuma tehniskā apstrāde.** Vienotai krājuma noformēšanai tika izveidotas 6 cm platas bezskābes papīra lentas. Uz lentām līmēja atbilstoši veidotas plaukta uzlīmes, uz kurām ir norādīts klasifikācijas indekss un plaukta novietojuma indekss.

LU Bibliotēkas vēsturiskā krājuma grāmatas ir izvietotas Daudznozaru bibliotēkas Klusajā lasītavā. Tā tika speciāli renovēta kolekcijas glabāšanai – grāmatu plaukti tika atjaunoti un izgatavoti, par paraugu ņemot **vēsturiskos 20. gadsimta sākuma bibliotēku plauktus ar stiklotām vitrīnām.**

LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkas lasītājiem ir pieejamas 1477 grāmatas **tiesību teorijā un tiesību vēsturē** latviešu, vācu, krievu un latīņu valodā.

Visvairāk grāmatu tiesību teorijā un tiesību vēsturē ir izdotas Vācijā – 973 eksemplāri. 73 eksemplāri iespiesti Latvijā; 14 no tiem sarakstīti latviešu valodā.

Kolekcijas tiesību vēstures daļa ir īpaša ar to, ka tajā atrodas vairākas grāmatas, kas izdotas no 16. līdz 19. gadsimtam. Īpaši lepojamies ar kolekcijas senāko grāmatu, kas 1537. gadā izdota Vācijā – *Teutsche Iura* : Regvlae LL. Schlußreden (1537).

Vēsturiskajā juridiskajā krājumā atrodas 673 grāmatas **valstsiesībās un administratīvajās tiesībās**.

Valstsiesības un administratīvās tiesības visplašāk pārstāvētas angļu valodā – 46 eksemplāri. Latvijā ir izdotas 11 grāmatas, četras no tām sarakstītas latviešu valodā.

Pieprasītākie izdevumi ir **Kārļa Dišlera** grāmatas: *Ievads Latvijas valstsiesību zinātnē* (1930), *Tautu pašnoteikšanās principa tiesiskais saturs (*1932) un *Demokrātiskas valsts iekārtas pamati* : ievads konstitucionālās tiesībās (1931).

Civiltiesībās lasītājiem ir pieejami 1462 vēsturiskās kolekcijas eksemplāri. Latvijā izdoti 105 eksemplāri, 12 no tiem ir latviešu valodā. Vācu valodā pieejami 896 eksemplāri.

Pieprasītākās grāmatas civiltiesībās LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkā ir *Civīllikumi ar paskaidrojumiem* : 2. grām., Lietu tiesības (1935), kā arī **Vladimira Bukovska** darbi *Свод гражданских узаконений губерний прибалтийских с продолжением 1912–1914 гг. и с разъяснениями* (1914) un *Гражданские законы губерний прибалтийских с разъяснениями* (1909).

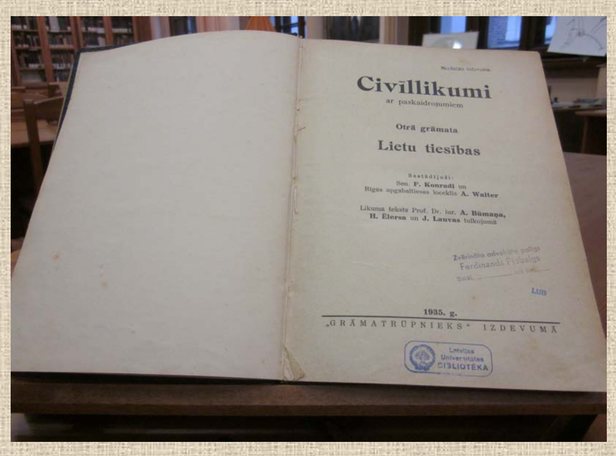

Šobrīd vēsturiskā krājuma **krimināltiesību** daļā ir atrodamas 373 grāmatas. Nozīmīgi LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkas avoti piecas vienīgās Rīgā izdotās un latviešu valodā sarakstītās krimināltiesību grāmatas, kas saglabājušās līdz mūsdienām: *Kriminalprocesa likumi* (1926), *1933. g. 24. aprīļa sodu likums* (1934), **Zaļļa Levenberga** disertācija *Kriminālprocesa īpatnības Vidzemē un Kurzemē XV-XVIII gadusimteņos* (1936), kā arī **Paula Minca** darbi *Krimināltiesību kurss* : vispārējā daļa (1934) un *Kriminaltiesības* : sevišķā daļa (1939).

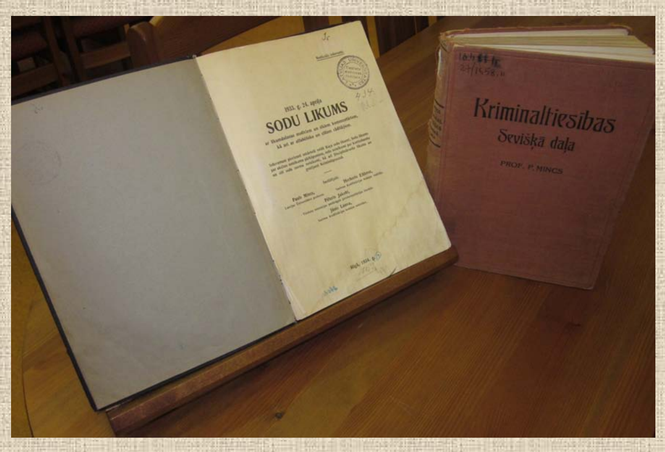

Kanoniskajās tiesībās lasītājiem ir pieejamas 19 grāmatas, to skaitā arī 1670. gadā izdots iespieddarbs latīņu valodā. Grāmatas latviešu valodā šajā nodaļā nav pārstāvētas.

90 vēsturiskās kolekcijas grāmatas ir klasificētas kā piederīgas **tiesību īpašajām nozarēm** vai **saistītas ar citiem juridiskajiem jautājumiem**; trīs no tām ir latviešu valodā, to skaitā arī 1804. gada izdevums *Likkumi preeksch Widsemmes Semneekeem* (1804).

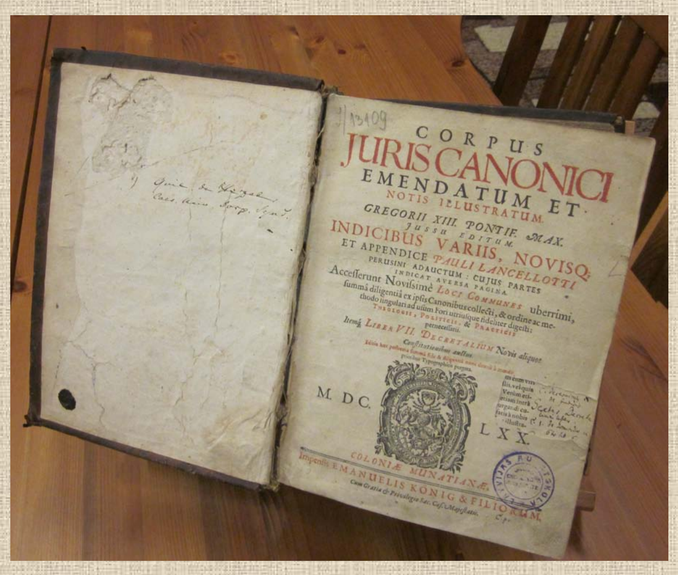

Starptautisko tiesību kolekciju pārstāv 137 grāmatas. Šajā nodaļā iekļauti izdevumi angļu, franču, vācu un krievu valodā.

Izmanotie avoti:

Šnē, Andris. *Latvijas Universitātes Bibliotēka laikmetu griežos /* sastādītāja Mārīte Saviča ; bibliogrāfiskā redaktore Diāna Paukšēna. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2007. 114.-115. lpp. : ISBN 978998480285X.

Kraukle, Ieva. *Lasītājus gaida reta un vērtīga tieslietu literatūra* : pieejams LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes bibliotēkas krājums - (Domu mantojums) // Jurista Vārds. Nr.42 (2011. 18.okt.), 22.-25.lpp.

© Latvijas Universitātes Bibliotēka, 2012
Latvijas Universitātes 70. konference